

NCD-controle onder controle

GD controleert de effectiviteit van de NCD-vaccinaties en de naleving van de NCD-verordening. Om dat goed te kunnen doen is een computersysteem ontwikkeld. Dat systeem is tevens geschikt voor andere toepassingen

Op 22 oktober is de nieuwe NCD-verordening van kracht geworden, die ministerie van LNV en het productschap PPE in zogenoemd medebewind vorig jaar hebben opgesteld. In de verordening staat precies omschreven bij welke leeftijden bij welk soort pluimvee welke titers moeten worden behaald en wat er gebeurt in het geval dat de vereiste titers niet worden gehaald of wanneer aan andere voorschriften uit de verordening niet wordt voldaan.

Het bepalen van de NCD-titer gebeurt met een HAR-NCD-onderzoek. In de oude NCD-regeling moest een dierenarts de NCD-vaccinatie uitvoeren, in de nieuwe moet een dierenarts de monsternamen doen, althans als het gaat om de lage titereis (één van de dertig monsters HAR-titer 3 of hoger). De dierenarts moet tegelijk met de monsternamen beoordelen of er

mogelijk klinische NCD-verschijnselen zijn. Als een hoge NCD-titer vereist is (83% van de monsters HAR-titer 3 of hoger), mag de monsternamen worden uitgevoerd door een paraveterinair onder verantwoordelijkheid van de dierenartsenpraktijk.

PMP sinds vorige maand operationeel

De bepaling van de HAR-NCD-titer mag alleen worden uitgevoerd door PPE-erkennde laboratoria. Vooralsnog is alleen GD in Deventer erkend. GD is ook door het PPE gevraagd voor de naleving en de controle op de effectiviteit van de NCD-vaccinaties. GD heeft een (computer)systeem laten ontwikkelen om deze taak optimaal te kunnen uitvoeren. Dit Pluimvee Monitorings Programma (PMP), dat sinds vorige maand operationeel is, wordt niet alleen voor de NCD-monitoring gebruikt, maar

ook voor de AI-monitoring en straks ook voor Salmonellamonitoring.

Aan het PMP zit een databank met historische gegevens van alle pluimveebedrijven. Het startpunt voor het PMP-programma is de invoer van gegevens uit het KIP-systeem van het PPE, de 'burgerlijke stand' van de Nederlandse pluimveehouderij. Het PPE geeft die opzet van koppels pluimvee door aan GD. Daar worden deze gegevens eerst vergeleken met de al bekende gegevens van het betreffende pluimveebedrijf. „We controleren of het soort pluimvee klopt, of de aantallen overeenkomen met die van eerdere koppels en of er een logische tijd zit tussen de opzet van twee opeenvolgende koppels”, zegt ir. Floris Ruiterskamp, sinds een jaar productbeheerder pluimvee bij GD en als schakel tussen GD en automatiseringsbedrijf verantwoordelijk voor het PMP. „Als we twijfel hebben over de aangeleverde KIP-gegevens, dan melden we dat aan GD die gaat uitzoeken of er iets is misgegaan. De basisregistratie bij het KIP moet kloppen. Dan is honderd procent maatwerk bij de aansturing door GD mogelijk.”

Wie wat moet doen bij de NCD-bestrijding

Verantwoordelijkheden pluimveehouder:

- doorgeven van de koppelopzet aan het KIP-systeem van het PPE
- doorgeven van de naam van de dierenarts(en)praktijk aan het PPE
- (laten) uitvoeren van de NCD-vaccinatie
- invullen, ondertekenen en bewaren van de NCD-verklaring (ontvangst NCD-vaccin)
- opdracht geven tot de monsternamen aan de dierenarts(en)praktijk
- bewaren van alle verklaringen en uitslagen

Verantwoordelijkheden van de dierenarts:

- leveren van het NCD-vaccin met bedrijfsbehandelplan (gebruiksaanwijzing)
- opstellen van een vaccinatieverklaring voor levering vaccin of uitvoering NCD-enting
- uitvoering van NCD-vaccinatie op verzoek pluimveehouder
- nemen van bloedmonsters op verzoek pluimveehouder (per stal of verdeeld over het bedrijf conform de NCD-verordening)
- insturen bloedmonsters naar laboratorium met het juiste inzendformulier (toegepaste opdrachtformulier!)
- toezicht houden op de werkzaamheden van de paraveterinair die namens de dierenarts de monsternamen uitvoert
- opsturen van een kopie van de vaccinatieverklaring indien de vaccinatie is uitgevoerd in het kader van een maatregel bij een te lage weerstand.

Verantwoordelijkheden CBD (Stichting Centraal Bureau Diensten aan Slachtdieren):

- regelmatig regulier bezoek van alle pluimveebedrijven
- controleren van de vaccinatieverklaringen en de aanwezigheid van bloedonderzoeken
- bezoeken van bedrijven die niet voldaan hebben aan de regeling
- indien noodzakelijk berechtingsrapport opmaken.<

Duizend formulieren per maand

Als de gegevens van een nieuw opgezet koppel pluimvee kloppen, dan koppelt het PMP daaraan de momenten waarop van dat koppel NCD-titeruitslagen binnen moeten zijn. Die momenten zijn afhankelijk van het soort pluimvee. Ongeveer vier weken voordat een uitslag bij GD binnen moet zijn, laat het programma een opdrachtformulier sturen aan de dierenarts van de pluimveehouder (pluimveehouders hebben de naam en adresgegevens van hun dierenarts(praktijk) aan het PPE moeten melden).

Per maand gaat het om zo'n duizend van dit soort formulieren. Dit opdrachtformulier tot het (laten) verrichten van NCD-controleonderzoek is tevens het inzendformulier voor het onderzoek. Het formulier, waarop alle bekende gegevens van pluimveehouder en koppel staan vermeld, is tevens inzendformulier voor het laboratorium.

Het formulier is voorzien van een unieke (streepjes)code die bij binnenkomst in het

laboratorium wordt gescand. „Alleen dit formulier geldt als een correcte inzending in het kader van de NCD-verordening”, zegt drs. Teun Fabri, pluimveedierenarts bij GD. „Dit is namelijk de beste waarborg dat de monsters ook daadwerkelijk afkomstig zijn van het betrokken koppel en op de juiste wijze genomen zijn onder verantwoordelijkheid van de dierenarts. Algemene GD-inzendformulieren en kopietjes van oude inzendingformulieren worden daarom niet geaccepteerd als inzending in het kader van de NCD-verordening en zullen worden nagehouden bij de dierenarts die op het formulier staat vermeld.”

Strafbankje 1 en 2

Wanneer het opdracht-/inzendformulier is verstuurd, krijgt de pluimveehouder de status 'wacht op uitslag'. Als de datum waarop de uitslag binnen had moeten zijn (de 'time-out'-datum) is aangebroken, en de uitslag is nog niet binnen, dan geeft het PMP daar een melding van. Daarop volgt de actie: bellen met de pluimveehouder hoe dat kan. Wanneer de pluimveehouder meldt het onderzoek spoedig te laten uitvoeren, wordt de 'time-out'-datum handmatig enige tijd verschoven. Wanneer er dan nog geen laboratoriumuitslag binnen is of wanneer pluimveehouders weigeren bloedmonsters in te sturen, dan geeft GD dit door aan het PVE, die besluit wat de vervolgstappen zijn. Dit kan het inschakelen van de Stichting Centraal Bureau Diensten aan Slachtdieren (CBD) zijn. Als die een overtreding van de verordening constateert kan dat leiden tot het opmaken van een berechtingrapport en het starten van een tuchtrechtprocedure. Wanneer de vereiste titers niet worden behaald, komt de pluimveehouder op 'strafbankje 1', zoals Ruitkamp het noemt. „Het programma print dan automatisch twee brieven, een voor de pluimveehouder en een voor zijn dierenarts, waarin staat dat de pluimveehouder de titereis niet heeft gehaald, welke acties van hem worden verwacht en wat de eventuele consequenties zijn wanneer hij die niet uitvoert. Bij vleeskuikens bijvoorbeeld is een pluimveehouder dan verplicht zijn volgende twee koppels door een dierenarts laten vaccineren.” Wanneer bij zo'n vervolgkoppel de titers weer de eis niet halen ('strafbankje 2' van Ruitkamp), print het programma ook automatisch (op PPE-briefpapier) brieven uit. De maatregelen die de pluimveehouder moet nemen zijn dan strenger. Bijvoorbeeld bij vleeskuikens de volgende zes koppels verplicht twee keer door de dierenarts laten vaccineren. Fabri: „Vooralsnog proberen GD en PPE in overleg met de pluimveehouder de zaak in orde te maken. Verder wil het Productschap nu nog niet gaan. We zitten nu nog in een 'verbetertraject' waarin we alle pluimvee-

Productbeheerder pluimvee ir. Floris Ruitkamp: „De basisregistratie bij het KIP moet kloppen. Dan is honderd procent maatwerk bij de aansturing mogelijk” (foto: GD)

Pluimveedierenarts Teun Fabri: „Bloedmonsters voor NCD moeten worden ingestuurd met het unieke inzendingformulier. Algemene GD-inzendformulieren of kopietjes van oude inzendingformulieren worden geweigerd. Dat lijkt streng, maar is om de controle sluitend te krijgen” (foto: Robin Britstra)

houders op hun verplichting wijzen. Het gaat er ons niet om pluimveehouders 'te pakken', maar om iedereen zo ver te krijgen dat er goede vaccinatie resultaten worden behaald. Nederland kan het financieel niet opbrengen om met een NCD-uitbraak te worden geconfronteerd.”

Trots op de aanpak

GD gebruikt het PMP-programma niet alleen voor de controle op NCD en andere verplichte regelingen (zoals Salmonella), maar ook als aansturingprogramma voor tal van vrijwillige onderzoeken die een pluimveehouder, zijn dierenarts, een broederij of (op)fokorganisatie volgens een bepaald schema wil laten uitvoeren. Ruitkamp: „Op het opdracht-/inzendformulier staan dan niet alleen de data waarop de NCD-uitslag binnen moet zijn, maar ook van andere monsternames. Dit is een service van GD. Aan alle pluimveesectoren.”

Nu het GD-laboratorium-informatiesysteem aan het PMP is gekoppeld, is het relatief eenvoudig om nieuwe controles op te zetten. De hele cyclus van plannen, aansturen en controleren kan hierdoor veel efficiënter worden uitgevoerd.

De twee GD'ers zijn nu al trots op hoe GD de NCD-controle aanpakt. Fabri: „Met dit systeem kunnen we de vinger aan de pols houden. We lopen als het ware voor de feiten uit. Dat draagt bij tot hogere titers. De afgelopen twee jaar haalde 15 tot 20 procent van de kuikenhouders niet de vereiste titers, eerste kwartaal dit jaar nog maar 8 procent. Dat gaat de goede kant op.” Ruitkamp verwacht dat de kwaliteit nog verder zal toenemen. „Het gaat er tenslotte om dat de Nederlandse pluimveestapel goed beschermd is tegen NCD.” <

door Hans Bijleveld
hans.bijleveld@reedbusiness.nl